

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยครู
2. เพื่อศึกษานโยบายและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขนโยบายในการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร
กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน วิชาเอกคหกรรมศาสตร์ และนักศึกษาวิชาเอกคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 ซึ่งได้มาด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ได้ตัวอย่างประชากรรวมทั้งสิ้น 436 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 76 คน อาจารย์ผู้สอน 86 คน และนักศึกษา 274 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกคหกรรมศาสตร์ และฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาวิชาเอกคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 ภาคเรียนสุดท้าย แบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ check list

และแบบปลายเปิด (open ended) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลัก
 สูตรทฤษฎีศาสตร์ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) และแบบปลายเปิด
 (open ended) และตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญห
 การใช้หลักสูตรทฤษฎีศาสตร์ เป็นแบบเลือกตอบ (check list) และแบบปลายเปิด
 (open - ended) ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและ
 ชำนาญการตรวจและพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้บริการทางไปรษณีย์
 โดยมีหนังสือจากกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ขอความร่วมมือไปด้วย สำหรับแบบ
 สอบถามที่ให้แก่กลุ่มตัวอย่างตอบ 436 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 370 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.86
 แยกเป็นแบบสอบถามของผู้บริหาร 64 ฉบับ แบบสอบถามของอาจารย์ผู้สอน 73 ฉบับ และ
 แบบสอบถามของนักศึกษา 233 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้โดยหาค่าร้อยละ

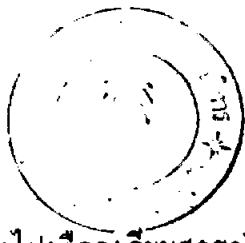
สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่า

1.1 ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง
 41-50 ปี วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท มากที่สุด รองลงมาคือ ปริญญาตรี มีประส
 ภารณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด

1.2 อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุระหว่าง
 31-40 ปี วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท
 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี มากที่สุด อาจารย์ส่วนใหญ่สอนสาขาอาหารและ
 โภชนาการมากที่สุด รองลงไปคือ สาขาศิลปประดิษฐ์ และส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการ
 อบรมวิชาชีพในสาขาที่กำลังสอนอยู่

1.3 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุ 23 ปี
 มากที่สุด ส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางด้านคหกรรมก่อนมาเรียน และเลือกเรียนสาขาอาหารและ

โภชนาการมากที่สุด รองลงไปเลือกเรียนสาขาศิลปประดิษฐ์ โดยเลือกตามความถนัด และความสนใจของตนเอง นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบเรียนวิชาเอกคหกรรมศาสตร์ เพราะเห็นว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนเหตุผลที่ไม่ชอบเรียน เป็น เพราะไม่ถนัดในการเรียนวิชานี้

2. สภาพการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ในค้ำนต่าง ๆ ตามการปฏิบัติจริง ของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.1 ในค้ำนการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้อาจารย์ในภาค วิชาทำแผนการสอน โดยให้อาจารย์ทำแผนการสอนร่วมกัน อาจารย์ผู้สอนทำแผนการ สอนโดยทำร่วมกัน และศึกษาหลักสูตรก่อนอย่างละเอียดในการทำแผนการสอน

2.2 ในค้ำนการจัดทำเอกสารและคู่มือครู ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ภาควิชา ทำเอกสารการสอน แนวการสอน และคู่มือครู ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำคืออาจารย์ผู้สอน และหน่วยศึกษานิเทศก์

2.3 ในค้ำนการเตรียมบุคลากร ผู้บริหารส่วนใหญ่สำรวจความพร้อม ของบุคลากรก่อนเปิดสอนแต่ละวิชา และเตรียมผู้สอนเพื่อให้รู้จักหลักสูตร โดยแจกเอกสาร แนวการสอน ขอบข่ายวิชา และหลักสูตรให้ศึกษา และจัดประชุมปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่ ส่วนอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า วิทยาลัยมีการสำรวจความพร้อมของบุคลากร และจัด อบรมเป็นบางครั้งเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ นักศึกษาเห็นว่าวิธีการที่วิทยาลัย จัดให้มากที่สุดในการเตรียมนักศึกษาเพื่อเรียนโปรแกรมนี้ คือ จัดปฐมนิเทศก่อนออกฝึกสอน หรือฝึกงาน

2.4 ในค้ำนสื่อการเรียนการสอน เอกสารหลักสูตรที่วิทยาลัยจัดให้ เป็นส่วนใหญ่ คือ หลักสูตรแม่บท รองลงไปคือ แนวการสอน แผนการสอน และคู่มือครู ส่วนที่จัดให้น้อย คือ หนังสืออ่านเพิ่มเติมและหนังสืออ้างอิง นอกจากนั้นจัดศูนย์บริการค้ำน สื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า เอกสารหลักสูตรที่ภาควิชาให้เป็น ส่วนมาก คือ หลักสูตร (แม่บท) สำหรับวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ สภาพของอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุด เลื่อมโทรม มีจำนวนไม่พอ เหมาะกับจำนวนนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่นำทรัพยากรท้องถิ่นมาประกอบการเรียน การสอน โดยนำมาในรูปของวัสดุเหลือใช้ นักศึกษาเห็นว่าเอกสารสำหรับนักศึกษาที่

วิทยาลัยจกให้ส่วนใหญ่คือคู่มือการเรียน อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ และเครื่องมือต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ และมีสภาพชำรุด เลื่อมโทรม การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือได้รับความสะดวกน้อย

2.5 ในค้ำนสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าห้องฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ สภาพของห้องฝึกปฏิบัติส่วนใหญ่จะต้องแก้ไขปรับปรุงในเรื่องความเป็นระเบียบ ความสะอาด และความปลอดโปร่ง อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า สถานที่ใช้สอนและห้องฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ส่วนการใช้ห้องฝึกปฏิบัติใช้ทุกครั้งที่มีการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาได้ใช้ห้องฝึกปฏิบัติทุกครั้งที่มีการฝึกปฏิบัติ และห้องฝึกปฏิบัติไม่เหมาะสม

2.6 ในค้ำนกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เตรียมการสอนทุกครั้ง และชี้แจงแผนการเรียน แผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนให้นักศึกษาทราบทุกครั้ง และให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติทุกครั้งที่เป็นภาคปฏิบัติ การใช้อุปกรณ์ส่วนใหญ่จะใช้ตามที่ต้องการได้ อุปกรณ์การสอนที่ใ้มากที่สุดคือของจริง นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียน อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนในบางเรื่อง อุปกรณ์ที่ใ้มากที่สุดคือของจริง นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ไปทัศนศึกษา หรือค้ำงานค้ำนวิชาชีพ ส่วนความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอน นำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย เนื่องจากในขณะเรียนมีโอกาสฝึกฝนโดยตรงน้อยมาก

2.7 ในค้ำนกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาไม่ได้จัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน มีอาจารย์และนักศึกษาน้อยที่จัด โดยจัดบ้างนิตเทศมากที่สุด

2.8 เทคนิคและวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความชำนาญในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือ ส่วนวิธีสอนใช้การบรรยายมากที่สุด รองลงไปคือการสาธิต และการเรียนค้ำยการปฏิบัติ

2.9 การวัดและประเมินผลการเรียน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีวัดผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า และส่วนใหญ่ประเมินผลการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาทุกครั้ง โดยการประเมินค้ำนวิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน และใช้การสังเกตการปฏิบัติงานมากที่สุด นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการชี้แจง หลักเกณฑ์

และกำหนดวิธีการวัดผลจากอาจารย์ผู้สอน วิธีการวัดผลที่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนใช้มากที่สุด คือ ข้อทดสอบความรู้ ความจำ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาในการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์
สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการทำแผนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ (ตารางที่ 29) เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ขาดแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น ปัญหารองลงไปคือ ขาดเอกสารประกอบการทำแผนการสอน อาจารย์ผู้สอน (ตารางที่ 34) เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ขาดการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำ ปัญหารองลงไปคือ ผู้บริหารไม่สนใจ หรือเอาใจใส่ในเรื่องการทำแผนการสอน อาจารย์ผู้สอนไม่ได้วางแผนการสอนร่วมกันมีปัญหาน้อย

ส่วนปัญหาคำอื่น ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนเสนอมาคือ ขาดแหล่งวิชาการในการจัดทำแผนการสอน

ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเสนอมาคือ ควรจัดให้มีการเสริมความรู้เรื่องการทำแผนการสอนแก่อาจารย์ สนับสนุนให้มีเอกสารและวัสดุ แหล่งวัสดุประกอบการทำแผนการสอนให้เพียงพอ ผู้บริหารไม่ควรออกคำสั่งกระชั้นชิดจนเกินไป

3.2 ด้านการจัดทำเอกสารและคู่มือครู ผู้บริหารส่วนใหญ่ (ตารางที่ 30) เห็นว่าปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ รองลงไปคือ ไม่มีเวลาจัดทำ ขาดบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญทางด้านเนื้อหาและวิธีสอนแต่ละสาขา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ (ตารางที่ 35) เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ระยะเวลาในการดำเนินการ ปัญหารองลงไปคือ ขาดงบประมาณในการดำเนินการ ไม่ได้รับความสะดวกในการจัดพิมพ์และเผยแพร่ ขาดบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญเฉพาะ ผู้บริหารไม่สนใจและไม่สนับสนุน

ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเสนอมาคือ สนับสนุนด้านงบประมาณให้มากขึ้น จัดให้มีการทำคำสั่งเพิ่มขึ้น ควรให้ความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มวิทยาลัยครู โดยให้ผู้มีทักษะและความชำนาญเฉพาะสาขาร่วมกันจัดทำ โดยการประสานงานของกรมและหน่วยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารควรให้ความสนใจ และสนับสนุน และควรถือเป็นเรื่องสำคัญและให้ความสะดวกในการจัดพิมพ์และเผยแพร่ รวมทั้งให้มีการปรับปรุงอยู่เสมอ ควรกระจายงานพิเศษให้ทั่วถึง ควรมีการวางแผนล่วงหน้าและปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน

3.3 ด้านการเตรียมบุคลากร ผู้บริหารส่วนใหญ่ (ตารางที่ 31)

เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ภัณฑารองลงไปคือ นักศึกษามีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ระยะเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอ อาจารย์ผู้สอนไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ (ตารางที่ 36) เห็นว่าปัญหาสำคัญคือ ผู้บริหารขาดการวางแผนล่วงหน้าในการเตรียมผู้สอนเพื่อใช้หลักสูตรภัณฑารองลงไปคือ มีงานต้องรับผิดชอบมาก และไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ การจัดประชุมสัมมนาหรือจัดอบรมทางคหกรรมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่ (ตารางที่ 43) เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญคือ วิทยาลัยไม่ได้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพให้ทราบ ภัณฑารองลงไปคือ วิทยาลัยไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการศึกษาและการวางแผนการเรียน

ส่วนปัญหาค้านอื่น ๆ ที่ผู้บริหารและนักศึกษาเสนอมาคือ พื้นฐาน ความถนัด และความสนใจของนักศึกษาส่วนหนึ่ง ยังไม่ตรงกับสาขาที่เรียน และนักศึกษาขาดความสนใจในวิชาชีพที่แท้จริง อาจารย์รับผิดชอบงานอื่นมากและต้องสอนหลายวิชา อาจารย์ไม่ค่อยให้คำแนะนำที่ดี วิทยาลัยไม่จัดการเรียนการสอนให้ตรงตามที่วางแผนไว้ในคู่มือ นักศึกษา

ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา เสนอมาคือ วิทยาลัย ควรกำหนดเป็นนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ วิทยาลัยควรมีมาตรการในการคัดเลือกนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ระบุคุณสมบัติของผู้เรียนให้เฉพาะเจาะจงลงไปว่า จะต้องผ่านการเรียนในวิชาใดมาบ้าง ควรกระจายงานพิเศษให้ทั่วถึง ควรเน้นทักษะเทคนิค กระบวนการที่จะเอาไปใช้หรือปฏิบัติจริง ทางวิทยาลัยควรแจ่งข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดประชุมสัมมนา หรือการจัดอบรมทางด้านคหกรรมศาสตร์ ผู้บริหารควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ให้มากขึ้น และให้ถือเป็นเรื่องสำคัญที่วิทยาลัยควรจัดทำเป็นประจำ ควรให้มีการวางแผนล่วงหน้า ควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพให้นักศึกษาทราบ และจัดบริการแนะแนวอาชีพ

3.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ (ตารางที่ 32)

เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ภัณฑารองลงไปคือ ขาดแหล่งวิทยากรในห้องเรียน และระยะเวลาไม่เพียงพอ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่

(ตารางที่ 37) เห็นว่าปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ และขาดแหล่งค้นคว้าทางวิชาการในห้องดิน นักศึกษาส่วนใหญ่ (ตารางที่ 44) เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญคือ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ วัสดุหารองลงไปคือ เอกสาร ตำรา หนังสือค้นคว้าอ้างอิง ไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเสนอมา คือ ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น จัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งความรู้ให้มากพอ จัดสอนโดยใช้วัสดุในห้องดิน หรือศึกษาระบุอุปกรณ์จากห้องดิน สนับสนุนการเขียนตำราของอาจารย์ในทุกรูปแบบ

3.5 คำนสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ ผู้บริหารส่วนใหญ่ (ตารางที่ 33) เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ห้องปฏิบัติการไม่พอเหมาะกับจำนวนนักศึกษา วัสดุหารองลงไปคือ ห้องปฏิบัติการคับแคบ ห้องปฏิบัติการมีไม่ครบทุกสาขาวิชา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ (ตารางที่ 38) เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ห้องปฏิบัติการไม่พอเหมาะกับจำนวนนักศึกษา วัสดุหารองลงไปคือ ห้องปฏิบัติการไม่เหมาะสม ทึบ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก ห้องปฏิบัติการมีไม่ครบทุกสาขาวิชา นักศึกษาส่วนใหญ่ (ตารางที่ 45) เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ห้องปฏิบัติการมีจำนวนไม่พอเหมาะกับจำนวนนักศึกษา วัสดุหารองลงไปคือ ห้องปฏิบัติการมีไม่ครบทุกสาขาวิชา และห้องปฏิบัติการทึบ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก

ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเสนอมา คือ ควรสร้างห้องปฏิบัติการให้ได้มาตรฐานสากล ควรจัดสรรงบประมาณให้วิทยาลัยครูสร้างห้องปฏิบัติการเพิ่มขึ้น รวมทั้งจัดครุภัณฑ์ เครื่องใช้ให้พอเพียง

3.6 คำนกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ (ตารางที่ 39) เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ พื้นฐานความรู้ของนักศึกษาแตกต่างกันและนักศึกษาขาดความสนใจในวิชาชีพอย่างแท้จริง วัสดุหารองลงไปคือ ไม่มีเวลาเตรียมการสอนได้เต็มที่ ทักษะในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ทางชนิดไม่เพียงพอ ไม่สามารถสอนให้ตรงตามแผนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ (ตารางที่ 46) เห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ วัสดุหารองลงไปคือ ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติสั้น อาจารย์ไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า ทักษะในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ทางชนิดไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะที่อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาเสนอมา คือ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและความชำนาญของอาจารย์โดยการจัดอบรมระยะสั้น เสาะหาวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสอน จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อตำรา ให้เพียงพอตามความจำเป็น จัดสอนโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือคิดประดิษฐ์อุปกรณ์จากวัสดุในท้องถิ่น การรับนักศึกษา จะต้องระบุให้ชัดเจนว่า จะต้องผ่านการเรียนวิชาพื้นฐานใดมาก่อนบ้าง จัดเปิดวิชาเสริม ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีในหลักสูตรให้สำหรับผู้ที่เรียนที่มีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ

3.7 ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ (ตารางที่ 40) เห็นว่าปัญหาสำคัญ คือ ความพร้อมของอาจารย์ที่จะจัดบริหารองลงไป คือ งบประมาณไม่เพียงพอ และความสนใจในกิจกรรมที่จัดขึ้นของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ (ตารางที่ 47) เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ การไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนของเพื่อนนักศึกษา บริหารองลงไปคือ ขาดความสนใจและความร่วมมือจากเพื่อนนักศึกษา งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์ และไม่มีเวลาในการจัด

ข้อเสนอแนะที่อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาเสนอมา คือ อาจารย์ในภาควิชาควรจะช่วยสนับสนุนในการจัดให้มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณในการนี้ให้เพียงพอ ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

3.8 ด้านเทคนิคและวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ (ตารางที่ 41) เห็นว่าปัญหาสำคัญ คือ นักศึกษาขาดความสนใจ บริหารองลงไปคือ ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนหรือหาไม่ได้ไม่ทันต่อความเคลื่อนไหวทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้บางชนิด นักศึกษาส่วนใหญ่ (ตารางที่ 48) เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญคือ อาจารย์ขาดการปรับปรุงคุณภาพการสอนและวิธีสอน บริหารองลงไปคือ อาจารย์ไม่พัฒนาตนเองให้ทันต่อความเคลื่อนไหวทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความรู้ ทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์การสอนบางชนิดไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะที่อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาเสนอมาคือ สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น ส่งเสริมให้มีการจัดประชุมวิชาการด้านคหกรรมศาสตร์ รั้ววิทยาลัยทุกปี

3.9 คำนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ (ตารางที่ 42) เห็นว่าไม่มีปัญหาทางค่านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีอาจารย์เพียงส่วนน้อยที่มีปัญหาในเรื่องขาดความชำนาญในการวัดผลงาน ปฏิบัติของนักศึกษา ส่วนนักศึกษาส่วนใหญ่ (ตารางที่ 48) เห็นว่า ปัญหาสำคัญ คือ หลังจากประเมินผลงานแล้ว อาจารย์ไม่ชี้แจงข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติ และวิธีแก้ไขให้นักศึกษาทราบ ปัญหารองลงไป คือ มีการประเมินผลงานที่สำเร็จน้อย และไม่ได้รับรู้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีวัดผลล่วงหน้า

ข้อเสนอแนะที่อาจารย์และนักศึกษาเสนอมา คือ อาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติ ควรมีความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติเป็นอย่างดี จึงจะวัดผลงานของนักศึกษาได้ถูกต้อง ผู้สอนคหกรรมศาสตร์ควรจบทางด้านคหกรรมศาสตร์โดยตรงทั้งปริญญาตรี และปริญญาโท อาจารย์ผู้สอนแต่ละวิชาควรแจ้งวิธีการวัดผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ควรประเมินผลงานปฏิบัติของนักศึกษาทุกครั้ง และชี้แจงข้อบกพร่องให้ทราบทุกครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีข้อควรอภิปรายดังนี้

1. เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป ซึ่งนับว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานนานพอสมควร มีวุฒิปริญญาโทมากที่สุด สำหรับอาจารย์ผู้สอนนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าส่วนมากมีประสบการณ์ในการทำงานค่านการสอน 11-15 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท จำนวนใกล้เคียงกัน ซึ่งนับว่าเป็นผลดีในค่านที่มีบุคลากรที่มีวุฒิสอง แต่อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมวิชาชีพ ในสาขาที่กำลังสอนอยู่ สำหรับนักศึกษามีพื้นฐานทางค่านคหกรรมศาสตร์ก่อนมาเรียนจำนวนใกล้เคียงกับนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานทางค่านคหกรรมศาสตร์มาก่อน ซึ่งทำให้มีปัญหาทางค่านการเรียนการสอน เพราะพื้นฐานแตกต่างกัน สาขาที่นักศึกษาเลือกเรียนมากที่สุดคือ สาขาอาหารและโภชนาการ ในการเลือกเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่จะเลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ซึ่งการเรียนวิชาชีพ หากผู้เรียนไม่มีความถนัดและความสนใจแล้ว ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จได้ และไม่สามารถนำไปใช้ได้อย่างเต็มที่

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์

2.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ในด้านการจัดทำแผนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้อาจารย์ทำแผนการสอน โดยให้ทำร่วมกัน ส่วนการปฏิบัติของอาจารย์ในการทำแผนการสอน ส่วนใหญ่จะทำแผนการสอนร่วมกัน ซึ่งตรงกันนโยบายของผู้บริหาร การทำแผนการสอนร่วมกันเป็นการระดมความคิดร่วมกัน จะช่วยให้ได้แผนการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่ง ดิลก บุญเรืองรอด (2521 : 44-51) ได้กล่าวว่า การทำแผนการสอนร่วมกัน เป็นขั้นที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างวิชาอันจะส่งผลไปยังผู้เรียน ทำให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง ซึ่งจะมีผลดีต่อนักศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าวิทยาลัยครูต่าง ๆ ซึ่งได้แบ่งออกเป็นกลุ่มวิทยาลัยครูหน้าที่แต่ละกลุ่มควรร่วมกันทำแผนการสอนขึ้นในกลุ่มวิทยาลัยครูของตน จะทำให้ได้แผนการสอนที่เหมาะสม

ในด้านการจัดทำเอกสารและคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารการสอน แผนการสอน และคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอนที่ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดทำ นอกจากอาจารย์ผู้สอนยังมีศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู และผู้อำนวยการคหกรรมศาสตร์ ร่วมกันจัดทำ ซึ่งจะช่วยให้ได้แผนการสอนที่ดี อย่างไรก็ตามควรที่จะสนับสนุนให้ทำในกลุ่มวิทยาลัยครูด้วย ทั้งนี้เพราะแต่ละกลุ่มวิทยาลัยครูมีสภาพแวดล้อม ลักษณะภูมิประเทศ และสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน เมื่อร่วมทำแผนการสอน หรือคู่มือการสอนด้วยกัน ย่อมทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ และสามารถปรับแผนการสอนให้เหมาะสมในการนำไปใช้สอนในกลุ่มวิทยาลัยครูนั้น ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ (2523 : 14) ที่ว่า อาจารย์ในคณะวิทยาศาสตร์ มีความต้องการให้สร้างคู่มือและแผนการสอน เพื่อใช้ร่วมกันในกลุ่มวิทยาลัยครู

2.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

ในด้านการเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยมีการสำรวจความพร้อมของบุคลากรก่อนที่จะเปิดสอนแต่ละวิชา และเตรียมผู้สอนเพื่อให้รู้จักหลักสูตรโดยการแจกเอกสาร หลักสูตร แผนการสอน และขอช่วยรายวิชาให้ศึกษา อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเห็นว่า อาจารย์สามารถที่จะศึกษาเองได้

นอกจากนี้พบว่า บุคลากรที่มีความชำนาญในแต่ละสาขาวิชาไม่เพียงพอ วิทยาลัยแก้ปัญหาเรื่องนี้ด้วยการให้อาจารย์เข้าอบรมระยะสั้น และการอบรมจัดทำเป็น

บางครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาค่านิยมประมาท ส่วนนักศึกษาเห็นว่า บริการที่วิทยาลัย
จัดให้เพื่อเตรียมนักศึกษาในการเรียนวิชาคหกรรมศาสตร์ โดยการจัดปฐมนิเทศก่อนออก
ฝึกสอนหรือฝึกงานมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว การจัดปฐมนิเทศถือว่าเป็นงานที่วิทยาลัย
จำเป็นต้องจัดทำอยู่เป็นประจำ ส่วนบริการด้านจัดแนะแนวอาชีพ และการเผยแพร่ข้อมูล
เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพให้นักศึกษาทราบ ยังจัดอยู่เป็นส่วนน้อย ซึ่งถ้าจัดให้มากขึ้น
ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาที่เรียนทางคานอาชีพ

ในคานสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่
ไม่เพียงพอ อุปกรณ์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติรวมทั้งเครื่องมือต่าง ๆ มีจำนวนไม่เพียงพอทั้งจำนวน
นักศึกษา และส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุดเสื่อมโทรมใช้การไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงาน
การวิจัยของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งวิจัยโดยคณะวิจัยชาวต่างประเทศ (2515 : 32-35)
ที่กล่าวว่า หลักสูตรฝึกหัดครูนั้นไม่แน่ใจว่า เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว จะมีมาตรฐาน
และคุณค่าทางวิชาชีพหรือไม่ เนื่องจากยังขาดเครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์การสอน
กำลังคน และงบประมาณก็ไม่เพียงพอ กวญเหตุนี้วิทยาลัย จึงไม่สามารถที่จะจัดซื้อได้
เพียงพอ นอกจากนั้นการรับนักศึกษาจำนวนมากเกินไป จึงทำให้เครื่องมือเครื่องใช้
วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่พอเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

ในคานสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่าห้องฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ
สภาพของห้องฝึกปฏิบัติส่วนใหญ่จะต้องแก้ไขปรับปรุงในเรื่อง ความเป็นระเบียบ ความ
สะอาดและความปลอดภัย ห้องฝึกปฏิบัติไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา สาเหตุที่ไม่
เหมาะสมเพราะนักศึกษามีจำนวนมากเกินห้องเรียน และห้องปฏิบัติมีน้อย ในเรื่องนี้ผู้
วิจัยเห็นว่า เป็นเรื่องที่จะมีผลเสียต่อการเรียนการสอนวิชาคหกรรมศาสตร์ เนื่องจาก
วิชาคหกรรมศาสตร์ เป็นวิชาที่จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เพื่อที่จะฝึกให้เกิด
ทักษะและความชำนาญ ดังนั้นหากห้องฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม ก็จะทำให้
การเรียนไม่ได้ผลอย่างเต็มที่ ดังนั้นวิทยาลัยจึงควรจะหาทางช่วยเหลือ เป็นต้นว่าอาจจะ
สร้างห้องฝึกงานชั่วคราวขึ้น หรือจำกัดการรับนักศึกษาลง ทั้งนี้เพื่อให้มีห้องฝึกเพียงพอ
และเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ที่สำคัญคือผู้บริหารจะต้องยอมรับว่าในการเรียนการสอนวิชา
คหกรรมศาสตร์จำเป็นต้องมีสถานที่ที่เป็นสัดส่วนเฉพาะ โดยยึดเป็นหลักในการวาง
แผนการใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยต่อไป ส่วนสภาพห้องฝึกปฏิบัติส่วนใหญ่จะต้องแก้ไข

ปรับปรุงในเรื่องความเป็นระเบียบ ความสะอาดและความปลอดภัยนั้น อาจเป็นเพราะการ
สอนนักศึกษาจำนวนมากทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง หรือและอาจารย์ผู้สอนไม่ใส่ใจที่จะดูแลหรือ
เข้มงวดกวดขันในเรื่องนี้

ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมการสอนอาจารย์
ส่วนใหญ่จะเตรียมทุกครั้ง แต่ก็มีอาจารย์จำนวนไม่น้อยที่เตรียมเป็นบางครั้ง ทั้งนี้เพราะไม่มี
เวลาเตรียม ต้องรับผิดชอบงานพิเศษอื่นมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการสอนจะได้ผลดีอาจารย์ผู้
สอนจำเป็นต้องเตรียมเป็นอย่างดี จะต้องถืองานสอนเป็นงานหลัก ผู้บริหารควรกระจาย
งานพิเศษไปให้ภาคอื่น ๆ ให้ทั่วถึง ส่วนการนำนักศึกษาไปปฏิบัติงานหรือทัศนศึกษาอาจารย์ส่วน
ใหญ่ไม่ได้นำไป ซึ่งการไปปฏิบัติงานหรือทัศนศึกษานี้ว่าเป็นกิจกรรมที่จำเป็นและมีความสำคัญไม่
น้อย เพราะนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงได้ดีกว่าให้เรียนเฉพาะในห้องเรียน อาจารย์
ผู้สอนควรจัดให้นักศึกษาได้ออกไปศึกษานอกสถานที่หรือปฏิบัติงานด้านวิชาชีพด้วย เพราะการเรียน
วิชาคหกรรมศาสตร์นักศึกษาจำเป็นที่จะต้องได้รับประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นใน
ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน

ในด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษา
ส่วนใหญ่ไม่ได้จัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนได้ให้เหตุผลว่า
ที่ไม่จัดเพราะไม่มีเวลาและต้องรับผิดชอบงานมากจนล้นมือ เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้วิจัยพบว่า โดย
สภาพจริง ๆ แล้ว อาจารย์ในภาควิชาคหกรรมศาสตร์นอกจากจะทำงานสอนแล้วจะต้องทำงาน
พิเศษ และงานบริการอื่น ๆ อีกมากมาย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาพอ แต่อย่าง
ไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า เรื่องการเรียนการสอนเป็นเรื่องสำคัญ อาจารย์ผู้สอนควรจะทำงานสอน
เป็นหลัก ในเรื่องนี้ผู้บริหารจึงควรที่จะกระจายงานพิเศษไปให้ภาคอื่น ๆ บ้าง เพื่อให้อาจารย์
ได้มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

ในด้านเทคนิคและวิธีสอน จากการวิจัยพบว่า วิธีสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุด คือ การ
บรรยาย รองลงมามีคือ การสาธิต และการเรียนด้วยการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของ
หอม คลายานนท์ (2521:37) ที่ว่าอาจารย์สอนในสถาบันฝึกหัดครู มักจะสอนด้วยวิธีบรรยาย
ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการเรียนวิชาคหกรรมศาสตร์นั้น จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติเป็น
สำคัญ ผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดทักษะและความชำนาญจนสามารถปฏิบัติได้ ดังนั้นหาก
ผู้เรียนไม่ได้รับการฝึกฝนหรือปฏิบัติโดยตรง ก็จะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง

ได้ต่อไป ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนวิชาคหกรรมศาสตร์จึงควรจะเน้นการเรียนด้วยการปฏิบัติให้มากที่สุด

ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียน จากผลการวิจัยพบว่า วิธีการประเมินผลที่ใ้มากที่สุดสอดคล้องกันทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา คือแบบทดสอบความรู้ความจำ ผู้วิจัยเห็นว่า การวัดผลทางด้านคหกรรมศาสตร์นั้นควรวิธีวิธีสังเกตขั้นตอน และกระบวนการปฏิบัติงานดีกว่าใช้แบบทดสอบความรู้ความจำ เพราะจะทำให้ผู้สอนได้ทราบวิธีการและขั้นตอนการทำงาน และสามารถทราบข้อบกพร่องการฝึกปฏิบัติได้ในขณะเดียวกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษามากกว่า

3. เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหากการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์

ในด้านการจัดทำแผนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ขาดแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่าในเรื่องนี้วิทยาลัยครูที่อยู่ต่างจังหวัดน่าจะมีปัญหาค้นหานี้มาก เพราะความเจริญทางด้านต่าง ๆ จะน้อยกว่าในส่วนกลาง แหล่งวิทยากรต่าง ๆ จึงมีไม่มาก จึงทำให้มีปัญหาลงในเรื่องการวางแผนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ลดาวัลย์ มาลยะวงส์ (2518 : 79-89) ที่ว่าการทำเอกสารประกอบการสอนไม่ได้รับความสะดวก ขาดแหล่งวิชาชีพที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมในการวางแผนการสอนควรให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย และควรจะนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่า การส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนได้เขียนตำราต่าง ๆ ในทุกรูปแบบ และควรจะร่วมมือกันระหว่างกลุ่มวิทยาลัยครูในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งจะเป็นแนวทางช่วยแก้ปัญหากการขาดแหล่งวิทยากรในท้องถิ่นได้ ปัญหาที่สำคัญอีกประการ คือ ขาดการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำแผนการสอน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารออกคำสั่ง กระชั้นชิดเกินไปทำให้การรวบรวมข้อมูลไม่ทัน นอกจากนั้นอาจเป็นเพราะอาจารย์ไม่มีเวลา ต้องรับผิดชอบงานมาก จึงไม่ได้เก็บรวบรวมข้อมูล

ในด้านการจัดทำเอกสาร คู่มือครูและแนวการสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ งบประมาณไม่เพียงพอ และระยะเวลาในการดำเนินการไม่เพียงพอ ในการนี้ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณไว้ หรืออาจจะจัดหารายได้จากทางอื่นมาช่วยสนับสนุน เพราะการจัดทำเอกสาร แนวการสอน และคู่มือจำเป็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเป็นแนวทางในการเรียนการสอนคหกรรมศาสตร์ ในเรื่องนี้ควรจะให้มีความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มวิทยาลัยครูเช่นเดียวกัน โดยให้ผู้มีทักษะและความชำนาญเฉพาะสาขาร่วมกันจัดทำโดยการประสานงานของกรมและหน่วยศึกษานิเทศก์

ในด้านกรเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ จึงทำให้มีอุปสรรคในการดำเนินงาน ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ขาดการวางแผนล่วงหน้าในการเตรียมผู้สอนเพื่อใช้หลักสูตร ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนล่วงหน้าในเรื่องนี้ และอาจเป็นเพราะขาดงบประมาณ จึงไม่ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า ซึ่งถ้าผู้บริหารสามารถจะวางแผนได้ล่วงหน้า ก็จะทำให้การเตรียมบุคลากรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในด้านสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ทำให้มีอุปสรรคในการที่จะผลิตหรือจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ การที่สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอมีผลให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร การที่จะจัดสรรงบประมาณในขั้นนี้เพิ่มขึ้น จัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งค้นคว้าให้มากขึ้น สนับสนุนให้อาจารย์เขียนตำราให้มากขึ้น และควรจะมีความร่วมมือระหว่างกลุ่มวิทยาลัยครูในการจัดทำหรือผลิตสื่อการเรียนการสอนไว้ใช้ด้วยกัน

ในด้านสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ห้องปฏิบัติการไม่พอเหมาะแก่จำนวนนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาจำนวนมากเกินไปและห้องปฏิบัติการมีน้อย ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน คือ กรมการฝึกหัดครูควรจัดสรรงบประมาณในการสร้างห้องปฏิบัติการเพิ่มขึ้นให้เพียงพอ

ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ พื้นฐานความรู้แตกต่างกัน และนักศึกษาขาดความสนใจในวิชาชีพที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ (2523 : 48-52) ที่ว่า การจัดการเรียนการสอนมีปัญหามากในเรื่องความรู้พื้นฐานของผู้เรียนไม่เพียงพอ ควรมีการสอบก่อนเรียน และจัดให้เรียนเสริมจนถึงเกณฑ์ที่ต้องการ ผู้วิจัยเห็นว่า ความรู้พื้นฐานทางด้านทฤษฎีของครูผู้เรียนมีความจำเป็นมาก เพราะถ้าผู้เรียนไม่มีพื้นฐานมาก่อนจะทำให้การเรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะการเรียนทางด้านทฤษฎีจำเป็นต้องอาศัยความรู้และทักษะมากพอสมควร ดังนั้นในการรับนักศึกษาควรจะได้กำหนดพื้นฐานของนักศึกษาไว้ด้วยว่า ควรจะผ่านการเรียนวิชาใดมาบ้าง นอกจากนี้ความถนัดและความสนใจของนักศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ความพร้อมของอาจารย์ที่จะจัดซึ่งปรากฏว่าส่วนใหญ่อาจารย์ไม่ได้จัดกิจกรรมเสริมการเรียน

การสอน เพราะไม่มีเวลาต้องสอนมาก และรับผิดชอบงานอื่นมาก ส่วนนักศึกษาที่มีปัญหาที่สำคัญ คือ การไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนของเพื่อนนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาไม่สนใจที่จะจัด

ในค่านเทคนิคและวิธีสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ นักศึกษาขาดความสนใจ อาจารย์ขาดการปรับปรุง คุณภาพการสอนและวิธีสอน อาจจะเป็นเพราะวิชาการทางด้านคหกรรมศาสตร์ยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควร จึงทำให้ขาดแหล่งวิทยากรในท้องถิ่นที่จะค้นคว้า ข้อเสนอแนะที่อาจารย์และนักศึกษาเสนอมา คือ สนับสนุนให้เข้าอบรมระยะสั้น ส่งเสริมให้มีการประชุมวิชาการด้านคหกรรมศาสตร์ ระดับวิทยาลัยทุกปี

ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ อาจารย์ที่มีปัญหาส่วนน้อยคือ ขาดความชำนาญในการวัดผลงาน และนักศึกษาเห็นว่าหลังจากประเมินผลงานแล้ว อาจารย์ไม่ชี้แจงข้อบกพร่องให้ทราบ อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ผู้สอนขาดความชำนาญ จึงไม่สามารถที่จะชี้แจงข้อบกพร่องและข้อควรแก้ไขในการปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนคหกรรมศาสตร์ ควรมีความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติ และควรเรียนทางด้านคหกรรมศาสตร์โดยตรง

ข้อเสนอแนะ

1. วิทยาลัยครูที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน ควรจะได้ร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการและช่วยเหลือกันทางวิชาการ จะช่วยแก้ปัญหาค้นคว้าที่แต่ละวิทยาลัยประสบได้
2. งบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งตำรา หนังสือสำหรับค้นคว้า อ้างอิง เพราะจากผลการวิจัย สรุปได้ว่า การที่วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งตำรา หนังสือค้นคว้าอ้างอิงไม่พอ มีปัญหามาก นอกจากนั้นงบประมาณยังกระทบไปถึงเรื่องอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นวิทยาลัยครูควรจะได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีให้เพียงพอ ซึ่งจะทำให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. วิทยาลัยครู ควรจะได้จัดอบรม สัมมนา หรือประชุมปฏิบัติการทางด้านคหกรรมศาสตร์ เป็นประจำเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ให้แก่ อาจารย์ผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4. ควรจะได้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี
 5. กรมการฝึกหัดครู ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ
- ควรจะนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ยังไม่ครอบคลุมและละเอียดพอ มีหลายเรื่องที่น่าจะศึกษารายละเอียดช่วยการจำกัดขอบเขตให้แคบกว่านี้ เพื่อจะวิจัยได้ลึกซึ้งและสามารถนำผลการวิจัยไปปฏิบัติได้
2. ควรจะได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยครู เปรียบเทียบกับความคาดหวังของหลักสูตร
3. ควรจะได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ ฉบับพุทธศักราช 2524 ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย